

ORGANELE DE CONTROL AL GESTIUNII GRUPULUI DE INTERES ECONOMIC

Prof. univ. dr. Viorel Găină

Les groupes d'intérêt économique sont des personnes juridiques qui peuvent être commerçantes ou non commerçantes. Celles-ci sont constituées pour soutenir le développement de l'activité de leurs membres. Le contrôle des groupes d'intérêt économique est réalisé par des personnes physiques ou juridiques qui ont des attributions spécifiquement concédées.

1. Reglementare juridică. În Legea nr. 161/2003 nu există reglementări exprese privind cenzorii ca organe de control al gestiunii grupului de interes economic, dar sunt făcute mențiuni care ar putea conduce la concluzia că grupul de interes economic ar putea avea cenzori¹.

Mențiunile privind posibilitatea exercitării controlului gestiunii grupului de către cenzorii sunt exprimate în Legea nr. 161/2003 astfel: prevederile privind incapacitatea de a fi fondator al unui grup de interes economic “se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu funcție de administrator, censor și lichidator al grupului de interes economic”[art. 120(4)]; administratorii vor prezenta la depunerea semnăturilor lor la Oficiul Registrului Comerțului și “certificatul eliberat de persoanele care îndeplinesc atribuția de censor”, din care să rezulte că a fost depusă garanția impusă pentru administratori (art. 160); administratorii grupurilor care fuzionează sau se divid vor pune la dispoziția membrilor, la sediul grupului cu cel puțin o lună înainte de data ședinței adunării generale anumite acte printre care și “raportul cenzorilor” (art. 199); lichidatorii grupului de interes economic își îndeplinesc mandatul lor sub controlul persoanelor care îndeplinesc funcția de censor (art. 207). De remarcat faptul că grupurile de interes economic pot avea cenzori.

2. Noțiune. Cenzorii grupului de interes economic nu sunt definiți în Legea nr. 161/2003. Din reglementările cuprinse în legea menționată se pot determina câteva elemente care să stea la baza fundamentării noii definiții a cenzorilor grupului de interes economic și anume: cenzorii pot fi personae fizice sau juridice; cenzorii trebuie să îndeplinească anumite condiții (capacitatea de exercițiu, onorabilitatea).

Considerăm că prin cenzorii ai grupului de interes economic se înțelege acele personae fizice sau juridice, asociați sau neasociați care sunt desemnate prin actul constitutiv sau prin alegeri ulterioare în baza îndeplinirii anumitor condiții impuse

¹ Legea nr. 161/2003 nr. 161/2003

de lege și care în baza mandatului încredințat exercită controlul privind administrarea și gestionarea grupului de interes economic.

3. Categoriile de cenzori. Cenzorii grupului de interes economic pot fi grupați în raport de anumite categorii astfel: după calitatea de personae fizice sau juridice: 1) cenzori persoane fizice; 2) cenzori persoane juridice; după calitatea de asociat sau de neasociat: 1) cenzori asociați; 2) cenzori neasociați.

4. Condiții pentru a fi cenzor. Condițiile pentru a fi cenzor al grupului de interes economic sunt următoarele: existența capacității de exercițiu deplină a persoanei fizice desemnate pentru a fi cenzor (art. 120 (4) din Legea nr. 161/2003); existența onorabilității persoanei fizice sau a reprezentantului persoanei juridice desemnată pentru a fi cenzor (art. 120(4) din Legea nr. 161/2003);

Condițiile de incapacitate și de onorabilitate sunt aceleași ca și pentru administrator și sunt motivate de aceleași considerente care țin de specificul activității grupului de interes economic, în special când grupul este comerciant.

În privința celor două condiții, dar și referitor la alte aspecte privind dobândirea calității de cenzor pot fi puse câteva probleme și anume: dacă poate fi cenzor al grupului de interes economic doar o persoană care are calitatea de asociat; dacă poate fi cenzor al grupului de interes economic doar o persoană de cetățenie română; dacă o persoană fizică fiind condamnată pentru alte infracțiuni decât cele enumerate în art. 120(3) din Legea nr. 161/2003 are interdicția de a fi cenzor al grupului de interes economic; dacă doar o persoană juridică de naționalitate română poate fi cenzor al grupului de interes economic; dacă poate fi limitat cumulul funcției de cenzor.

Pentru prima situație considerăm că pot fi cenzori ai grupului de interes economic atât asociații cât și neasociații acestuia deoarece Legea nr. 161/2003 nu distinge cu privire la această problemă. Pentru cea de-a doua situație apreciem că atât persoanele fizice de cetățenie română cât și persoanele fizice de cetățenie străină pot fi cenzori ai grupului de interes economic. La cea de-a treia problemă considerăm că răspunsul este că o persoană care a fost condamnată pentru alte infracțiuni decât cele menționate în art. 120(3) din Legea nr. 161/2003 nu are interdicția de a fi cenzor al unui grup de interes economic. Privitor la cea de-a patra problemă ridicată considerăm că, poate fi cenzor al grupului de interes economic atât o persoană juridică de naționalitate română cât și o persoană juridică de naționalitate străină.

Pentru ultima întrebare apreciem că în condițiile în care legea nu limitează cumulul funcției de cenzor al grupului de interes economic acesta poate cumula această funcție cu alte funcții similare la alte persoane juridice. De remarcat că nu se face nici o mențiune dacă persoana fizică sau persoana juridică trebuie să îndeplinească vreo condiție privind o pregătire de specialitate contabilă.

5. Stabilirea cenzorilor. În absența unei prevederi legale privind stabilirea cenzorilor la grupurile de interes economic apreciem că aceasta se poate face prin:

numire – în cazul în care desemnarea se face prin actul constitutiv; alegere – în cazul în care desemnarea se face de către adunarea generală a membrilor grupului.

6. Durata și publicitatea numirii sau alegerii cenzorilor. În condițiile în care Legea nr. 161/2003 nu dispune cu privire la durata mandatului cenzorilor considerăm că aceasta se stabilește prin actul constitutiv. Considerăm că publicitatea numirii sau alegerii cenzorilor se face în aceleași condiții ca și pentru administratori, fie prin publicarea actului constitutiv, fie prin publicarea hotărârilor adunărilor generale ale membrilor grupului.

7. Drepturile și obligațiile cenzorilor grupului de interes economic. Legea nr. 161/2003 nu precizează expres care sunt drepturile cenzorilor grupului de interes economic.

Considerăm că aceștia au următoarele drepturi: dreptul la o remunerație dacă i-a fost fixată prin actul constitutiv sau prin hotărâre a membrilor grupului; dreptul de control asupra documentelor contabile și asupra modului de respectare a legalității în activitatea de gestionare și administrare a grupului de interes economic; dreptul de control asupra operațiunilor lichidatorilor grupului de interes economic; dreptul de a obține de la administratori situații privind mersul operațiunilor grupului de interes economic.

Obligațiile cenzorilor grupului de interes economic pot fi deduse din anumite prevederi ale Legii nr. 161/2003, deoarece nu există o precizare expresă a acestora.

Considerăm că obligațiile cenzorilor grupului de interes economic sunt:

- obligații de supraveghere a gestionării și administrării grupului de interes economic prin următoarele mijloace: 1) verificarea și certificarea situațiilor financiare anuale; 2) verificarea ținerii regulate a registrelor grupului; 3) verificarea situației contabile a grupului;

- obligația de a veghea la respectarea dispozițiilor legii și ale actului constitutiv de către administratorii și lichidatorii grupului prin următoarele mijloace: 1) verificarea depunerii garanției de către administratori; 2) verificarea lichidatorilor grupului; 3) întocmirea de rapoarte în caz de fuziune sau de divizare a grupului.

8. Organizarea și sistemul de lucru al cenzorilor. În Legea nr. 161/2003 nu există dispoziții privind organizarea și sistemul de lucru al cenzorilor. Considerăm că ei pot să lucreze împreună sau separat. Ei trebuie să lucreze împreună când verifică situațiile financiare și când întocmesc rapoarte.

9. Răspunderea cenzorilor. Obligațiile și răspunderea cenzorilor sunt cele prevăzute în Legea nr. 161/2003 și cele prevăzute de lege pentru mandate. Cenzorii pot răspunde civil pentru neîndeplinirea obligațiilor născute din contractul de mandat pe care îl au cu grupul de interes economic. Cenzorii pot răspunde penal dacă își exercită funcțiile și însărcinările lor cu încălcarea dispozițiilor legale referitoare la incompatibilitate prevăzute de art. 120(3)(4) din Legea nr. 161/2003.

Sancțiunea este închisoarea de la 3 luni la 3 ani (art. 228 din legea nr. 161/2003).

10. Încetarea funcției de cenzor. Funcția de cenzor al grupului de interes economic poate să înceteze după cum cenzorul este persoană fizică sau juridică, astfel:

- pentru cenzorul persoană fizică prin: 1) revocare; 2) renunțare; 3) deces.
- pentru cenzorul persoană juridică prin: 1) revocare; 2) renunțare; 3) încetarea existenței.